

Kebyart Ensemble: “El que realment constitueix el quartet, com en qualsevol altre grup humà, són les persones”

© Ricardo Ríos Visual Art

Fa un any i mig els joves integrants del Kebyart Ensemble van debutar al Palau de la Música Catalana i van ser guardonats amb el Premi El Primer Palau, que els va permetre tornar a oferir un concert de la temporada estable del Palau de la Música Catalana i rodar un repertori que han plasmat en aquest disc que presenten el dimarts 15 de maig (19 h) a la Sala 4-Alicia de Larrocha de l'Auditori de Barcelona. Un disc titulat *Accents* i del qual ens parlen en aquesta entrevista, així com de tot el que els ha passat des que van començar a fer música junts, que no és poc!

RMC. ¿Com podeu explicar l'experiència de tocar en una sala tan emblemàtica com el Palau i quina ha estat la repercussió que ha tingut en la vostra carrera el fet de guanyar Premi El Primer Palau, així com també el Premi Joventuts Musicals de Catalunya i el de Catalunya Música?

Kebyart Ensemble: La veritat és que se'ns fa molt difícil descriure-ho amb paraules. Creiem que tot el torrent d'emocions que vam viure durant l'actuació, combinat amb el caliu de tot el públic en aquesta sala tan bella és una experiència realment única que no tothom té la sort de viure. Ens en sentim molt afortunats i en guardarem sempre un record inoblidable. Tant de bo hi tornem aviat! De fet, guanyar el Premi El Primer Palau, així com els premis de JMC i Catalunya Música, ha estat una plataforma de valor incalculable. Ens ha aportat projecció i prestigi, i recomanem a tothom que envii una proposta a un cicle en el qual el premi te l'endús si et seleccionen per participar-hi.

Imatges de l'actuació del Kebyart Ensemble en el concert de cloenda d'El Primer Palau el 30 de novembre de 2017, com a guanyadors del Premi El Primer Palau 2016. © Antoni Bofill

RMC. En el segon concert ofert al Palau de la Música Catalana vau estrenar una obra encarregada expressament a Joan Magrané: *Estris de llum*. Què ha suposat el fet d'estrenar una obra de nova creació, escrita expressament per a vosaltres? Com podríeu definir l'obra de Magrané i el seu segell com a compositor?

Kebyart Ensemble: La idea d'encarregar una obra per al quartet ens rondava pel cap des de feia molt de temps i, quan se'ns va presentar l'oportunitat de tornar a tocar al Palau, ràpidament vam estar d'acord que era una ocasió única per fer-ho. Entre els primers noms de compositors que se'ns van acudir figurava el de Joan Magrané, de qui seguíem la intensa carrera i en coneixíem algunes de les obres. Quan vam contactar amb ell per proposar-li la idea, va acceptar entusiasmat.

Estrenar una peça escrita expressament per a nosaltres va ser un repte molt bonic. Sobretot, el que més ens va omplir fou tot el procés de treball, des que vam rebre la partitura fins a l'estrena al Palau. Sempre és un goig fer la primera audició d'una obra, ja que tens l'honor que prengui vida per primer cop. Des de llavors l'hem passejat per tot Espanya en més d'una vintena de concerts i desitgem que altres quartets de saxos també s'engresquin a tocar-la. A més, ens sentim molt identificats amb la música de Magrané, lírica i modernista a la vegada. El d'en Joan, és un llenguatge molt refinat i ric que ens permet comunicar molt quan interpretem la seva obra.

"Guanyar el Premi El Primer Palau, així com els premis de JMC i Catalunya Música, ha estat una plataforma de valor incalculable"

RMC. La formació per a quartet de saxos és força recent si es contextualitza en la història de la música, ja que el mateix instrument, el saxòfon, té uns cent cinquanta anys. Què creieu que aporta d'especial al món organològic un instrument com el saxòfon? I la formació de quartet: quines són les seves virtuts, i els seus handicaps?

Kebyart Ensemble: Concebut l'any 1838 però patentat l'any 1846, el saxo es gesta en plena Revolució Industrial; és l'instrument de la modernitat. Adolphe Sax buscava la fusió entre la delicadesa i la lleugeresa d'un instrument de vent-fusta amb la potència i riquesa harmònica del vent-metall. A més a més, cal destacar que l'inventor belga va anar més enllà de dissenyar un sol instrument i va treballar per construir una família que arriba fins al set membres: soprano, soprano, *alt*, tenor, baríton, baix i fins i tot contrabaix. L'esperit líric de l'instrument, l'ample registre dinàmic i la capacitat camaleònica d'aquest per integrar-se en tot tipus de propostes musicals van captivar des d'un bon principi compositors com Rossini, Berlioz, Massenet, Bizet... fins als grans noms del segle XX, com Rachmàinov, Ravel, Prokófiev, Berg, Berio, Grisey i Boulez, entre d'altres.

Una de les virtuts del quartet de saxos és el so homogeni i l'empastament únic que resulta com a conseqüència del timbre transparent i la combinació del registre de tots quatre instruments. Encara que aquest handicap ens fa ser més curiosos i investigar més a fons, el buit de repertori d'èpoques on l'instrument no existia és sovint un problema a l'hora d'aplicar a concursos on no accepten transcripcions. Un altre handicap són les etiquetes que es tenen sobre l'instrument. El saxo s'associa molt ràpidament al món del jazz i, tot i que el llenguatge jazzístic i modern ens interessa personalment, no és part de la nostra línia artística.

RMC. A l'hora de trobar repertori, ¿és més difícil trobar peces per a quartet de saxos que per a saxo sol? ¿És difícil trobar transcripcions per a quartet de saxos? Quin tipus d'obres es presten més a ser transcrites per a aquesta formació?

Kebyart Ensemble: Per a saxo sol existeix un gruix de repertori de compositors que van des de Claude Debussy, Glazunov fins a Scelsi, Stockhausen... Trobar repertori per a quartet de saxos no és, per sort, una tasca tan feixuga com potser pot semblar. Existeix literatura per a quartet de saxos des de la segona

meitat del segle XIX, tot i que el flux de repertori del segle XX és molt més elevat, ja que la formació cada cop s'ha anat consolidant i van començar a aparèixer quartets estables com el Quatuor de la Garde Republicaine i el Quartet Rascher. En ple segle XXI és molt habitual que gairebé tots els compositors hagin escrit alguna obra per a quartet de saxos.

RMC. Vosaltres mateixos heu fet algunes transcripcions, ¿és un hàbit que penseu seguir explorant? ¿Alguna obra que tingueu previst transcriure en el futur?

Kebyart Ensemble: Les transcripcions han estat sempre molt lligades al saxo, és per això que existeix una tradició que ha donat com a resultat que algunes de les transcripcions s'hagin convertit en gairebé "originals" per a l'instrument, fins i tot algunes han estat editades per editorials de prestigi. A nosaltres no ens agraden les etiquetes, creiem que és molt necessari passar per tots els estils per entendre l'evolució de la música i les innovacions constants que trobem en aquesta al llarg dels anys. Seria una pena que per haver nascut tard no poguéssim interpretar la música del Barroc; si no ho féssim, potser seríem incapaços de tocar amb fonament la música actual.

Tot i que també hem transcrit peces per a quintet de vent i fins i tot d'orquestra, les peces que es presten més a ser transcrits per a quartet de saxos són aquelles que tenen quatre veus. Per exemple peces per a cor, piano o quartets de corda: encara que en aquest últim cas cal tenir en compte aquelles peces que utilitzen menys les dobles cordes, tot i que existeixen els multifònics (una tècnica extensa de l'instrument en què, a partir de digitacions, pots fer que un instrument monòdic com el saxo emeti més d'una nota a la vegada)!

A nosaltres ens agrada fer les transcripcions nosaltres mateixos i esperem poder seguir-ho fent durant molt de temps. Pensem que és una forma genial de conèixer la partitura abans d'interpretar-la, ja que han de passar uns quants assajos i discussions fins que la partitura està llesta per ser idiomàtica per al nostre instrument. Solem trobar-nos per anar provant diferents disposicions dels acords, o canvis melòdics entre les veus, sovint tonalitats... És un treball molt enriquidor que fa que sentis l'obra molt teva. Potser les nostres transcripcions no funcionarien igual per a altres quartets de saxos, ja que d'alguna manera estan fetes a mida. Per sort és molta la música que ens interessa! Tenim projectes futurs de transcriure peces de compositors com Monteverdi, Rameau, Mozart, Haydn, Bartók i fins i tot compositors contemporanis com Berg, Ligeti i Berio.

RMC. ¿Teniu previst seguir encarregant obres de nova creació per a quartet de saxos?

Kebyart Ensemble: Sí, per descomptat! Creiem que l'aposta i el compromís amb la nova creació ha de ser un dels nostres valors com a formació de cambra estable, i així ho farem palès els propers anys. Recentment vam encarregar una obra a José Río-Pareja per a una de les cites importants de la temporada: el festival Emergents a L'Auditori, en què vam participar a l'abril. El resultat ha estat *Parhelia*, i n'estem molt satisfets; creiem que ha estat un èxit! A la vegada, ja estem pensant en altres compositors per a projectes futurs.

RMC. Presenteu el vostre primer disc, *Accents*, que inclou un repertori que heu anat treballant la darrera temporada i que inclou peces d'Hèctor Parra i Salvador Brotons, així com d'altres més "clàssiques" d'Anton Webern, György Ligeti, Béla Bartók o Claude Debussy. D'on ve el nom del disc i què voleu explicar en aquest primer volum discogràfic?

Kebyart Ensemble: Hem volgut agafar el significat del terme *accent*, com la manera particular i única amb què ens expressem dins una llengua. Portat al camp musical, seria la forma que tenim d'expressar-nos dins el llenguatge de la música. En aquest disc, doncs, es poden trobar els *accents* compositius de sis autors que han compartit segle, el XX, però que l'han plasmat en la seva música de forma molt diversa. Però, sobretot, s'hi troba el nostre *accent*, el del Kebyart Ensemble, reflectit en una particular forma de fer

i entendre la música: amb vitalitat i amb passió.

© Antoni Bofill

RMC. Un quartet musical, siguin quins siguin els instruments implicats, com a formació de cambra necessita un consens continuat entre els membres. És una formació, en certa manera, necessàriament democràtica. Com treballeu a l'hora de preparar un concert, una gira, un programa, un disc...?

Kebyart Ensemble: Doncs sí, els instruments implicats gairebé són una cosa secundària. El que realment constitueix el quartet, com en qualsevol altre grup humà, són les persones. Tothom que hagi treballat en grup sap que les visions personals, l'educació, la cultura i les mateixes experiències vitals condicionen les decisions que pren un individu, i aquestes decisions individuals tenen un pes en el dia rere dia d'un col·lectiu. El que pretenem nosaltres és que la cosa funcioni; per tant, tenim molt clar que tot el que fem és per al benefici dels quatre.

S'ha de dir que el funcionament d'un quartet és una cosa que està en evolució constant, i que molt probablement el que avui funciona, d'aquí a un temps es faci d'una manera diferent, per l'experiència adquirida, el nostre moment vital o les nostres preferències. En el nostre cas, tendim a dividir les tasques logístiques de la manera més equitativa possible, per tal que tots tinguem una càrrega similar de feina. Treballant individualment o per parelles solem resoldre aquestes feines que en gran part solen ser diàries. Això no vol dir que no haguem de fer regularment reunions per posar-nos al dia de tot, discutir algun afer problemàtic o demanar ajuda i opinió als altres.

No sempre resulta tasca fàcil mostrar la visió pròpia de forma clara als altres per tal que puguin entendre què penses sobre determinades qüestions. L'elaboració del programa d'un concert, de la música que inclourà un disc, possibles projectes futurs, són decisions que prenem conjuntament i que de vegades requereixen dies de maduració i nombroses reunions. A més a més, estem sempre oberts a rebre suggeriments de persones externes al quartet, com podrien ser els mestres que tenim o que hem tingut, però no ens avancem a la següent pregunta!

“Hem volgut agafar el significat del terme accent, com la manera particular i única amb què ens expressem dins una llengua. Portat al camp musical, seria la forma que tenim d'expressar-nos dins el llenguatge de la música”

RMC. Quins mestres han estat essencials en els vostres inicis com a formació estable i en què creieu que us han ajudat a millorar?

Kebyart Ensemble: El nostre professor de saxo a l'ESMUC, Nacho Gascón, va ser el primer mestre de música de cambra que vam tenir. D'ell vam aprendre les eines primordials del funcionament d'un quartet de saxos, buscar un bon so de quartet, balanços entre veus, afinació, la posada en escena... Li estem molt agraïts i no podem pensar en un principi millor que aquest.

Des dels inicis hem tingut la sort d'haver pogut treballar i rebre *masterclasses* de grans saxofonistes, com Vincent David, Christian Wirth, l'Ensemble Squillante i de músics molt diversos, com el Quartet Casals, Cuarteto Quiroga, membres del Jerusalem Quartet, el director Jordi Francés, i compositors com Hèctor Parra, Joan Magrané i José Río-Pareja. I és en la diversitat on trobem més eines per millorar. És per aquest motiu que ens agrada sortir del món del saxo i actualment estem rebent classes de dos grandíssims músics i persones. Ens referim al pianista Kennedy Moretti i al viola del Quartet Casals Jonathan Brown. El fet que no siguin saxofonistes ens obliga a parlar de música, sense filtres i sense tenir una visió influenciada per les dificultats intrínseques de l'instrument.

Kennedy Moretti ens ha aportat incomptables punts de vista, suggeriments i un coneixement musical i artístic infinit. Amb el Jonathan hem pogut aprofundir en el treball de cambra des d'una visió de quartet a quartet. Ens ha parlat molt de la interacció entre veus i dels caràcters de la música. Tota la seva

experiència amb el Quartet Casals i el seu coneixement musical amplíssim, per a nosaltres són eines que no tenen preu i classe rere classe anem rebent idees i solucions que ens són de gran utilitat. Un altre punt que ens fascina dels dos és el seu interès i les seves ganes incansables d'aprendre. Pregunten coses relacionades amb el nostre instrument i el repertori original per tal d'entendre millor el funcionament d'un quartet de saxos. La seva curiositat és infinita.

RMC. Quins són els vostres propers projectes?

Kebyart Ensemble: El nostre gran projecte, que vertebrava tot el que fem dia rere dia, és donar a conèixer el quartet de saxos i posar-lo al lloc que mereix. Ara bé, després d'un any de molts concerts i del nostre primer disc, marxarem a seguir formant-nos a l'estranger. Des d'allà buscarem nous reptes per seguir creixent, col·laborant amb compositors emergents i músics d'altres àmbits, participant en nous concursos i cicles de concerts, meditant sobre nous projectes discogràfics i, sobretot, gaudint sempre del que fem.

RMC. Com us imagineu d'aquí a un any?

Kebyart Ensemble: Aquest any és l'últim en què hem compaginat feina i estudis personals amb el quartet, i ha estat difícil perquè tirar endavant un grup de cambra al nivell més professional possible requereix moltíssima dedicació i temps. El curs que entra promet ser apassionant, perquè estarem els quatre entregats al quartet i això ens permetrà abordar tots els projectes amb tranquil·litat, organització i la màxima qualitat; esperem que d'aquí a un any haguem portat la nostra música a noves destinacions i tinguem un grapat de noves experiències per explicar.

RMC. ¿Creieu que és possible fer carrera perllongada amb la vostra formació? ¿Us veieu treballant junts d'aquí a deu anys?

Kebyart Ensemble: Sabem que viure de la música de cambra no és gens fàcil, i menys per a un quartet de saxos, formació que s'està començant a introduir a les programacions de grans escenaris internacionals. Tot i així, nosaltres lluitarem a fons per introduir-nos en aquest fabulós món de la música de cambra, que ens apassiona. Assajar intensament, discutir i xerrar sobre estètiques i corrents musicals, provar repertori, viatjar i conèixer noves cultures i formes d'apropar-se a la música... Ara per ara se'ns faria molt difícil ubicar-nos en un món que no fos aquest, és per això que sí, ens veiem d'aquí a deu anys fent el mateix que estem fent ara, o si més no així ho desitgem en aquest moment.

RMC. ¿Teniu ganes de fer carrera de solista? ¿Us imagineu compaginant la carrera amb la docència, ja sigui de saxòfon o de cambra?

Kebyart Ensemble: La carrera de solista no és ara per ara una de les nostres metes, a més a més en el vent-fusta i especialment en alguns instruments com el saxo no hi ha gaires exemples que hagin viscut de ser solistes. D'altra banda, seria tot un somni poder compaginar una vida activa com a intèrprets en el món de la cambra amb el món de la docència. Poder transmetre tot el que estem aprenent durant aquests anys i ser un referent per a alguns futurs quartets seria tot un somni acomplert.